

MERDEKA

Nr 48 - mars 2011

ÖSTTIMOR

Information

FN-mandatet förlängt

President Xanana Gusmão träffar USA:s utrikesminister Hillary Clinton i Washington i samband med förlängningen av UNMIT:s mandat den 24 februari 2011

© State Department, foto Michael Gross

FN:s säkerhetsråd beslutade enhälligt vid sitt möte den 24 februari att förlänga mandatet för UNMIT med ytterligare ett år från och med den 26 februari. UNMIT består av en poliskår med 1.440 man. Samtidigt finns det mer än 1.200 civilanställda och volontärer i Östtimor. Resolutionen erkände att politiska framsteg hade gjorts, men betonar också att landet fortfarande står inför många utmaningar när det gäller att möta de

underliggande orsakerna till krisen år 2006.

Rådet uppmanade även Östtimor att häva straffriheten för allvarliga brott. President José Ramos Horta och premiärminister Xanana Gusmão menar dock att det är viktigare att förhindra en återgång till instabilitet genom att bevilja straffrihet än att betona förebyggande åtgärder i syfte att skipa rättvisa. Sedan 2007 har Östtimor vid mer än 200 tillfällen beviljat amnesti, straffomvandlingar eller frigivanden, inklusive för de åtalade för attackerna mot Ramos-Horta och Gusmão 2008.

FN-chefens rapport

FN:s generalsekreterare Ban Ki-moons senaste rapport täcker perioden 21/9 2010 – 7/1 2011. Efter introduktionen följer avsnitt om den politiska utvecklingen, befrämjande av mänskliga rättigheter och rättvisa, stöd för ekonomisk utveckling, övergångsstyre, finansiella aspekter samt iakttagelser. UNMIT leddes av Ameerah Haq med bistånd av två nära medarbetare.

Det politiska läget var lugnt och politiska möten respektive demonstrationer förlöpte fredligt. Ett antal våldsdåd mellan ungdomsgäng ägde dock rum i december-januari, i vilka fyra människor dödades och

Fortsättning på sidan 5

**Nyheter från Östtimor,
Västpapua, Aceh och Indonesien**

Merdeka & ÖsttimorInformation

FN-mandatet förlängt	1
Redaktören har ordet	3
Våld mot journalister i Papua och på Moluckerna	3
Kommittén undertecknar brev till FN:s säkerhetsråd	4
Fred och demokratisering i Aceh	4
Diverse om och från Östtimor	6
Presidentens maktmissbruk (Indonesien)	7
Indonesien—kortfakta	7
Lusis lera—en miljökatastrof	8

A 2011-03-17

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.

Prenumeration 125 kronor för 4 nummer
Lösnummer 35 kronor
Östtimorkommittén
c/o Pollák
Wiboms v 12, 2 tr
171 60 SOLNA
Tel 08-27 24 27
epost pren@osttimorkommitten.se
Plusgiro 1 81 92-5

Merdeka & ÖsttimorInformation

Ansvarig utgivare:
Gabriel Jonsson

Redaktör:
Gabriel Jonsson

Redaktionsadress:
Gabriel Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
redaktor@osttimorkommitten.se
Tel 08-33 62 47

Layout:
Östtimorkommittén

Adresser:
Föreningen ett Fritt Papua
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 4 19 12 84-1

Östtimorkommittén
c/o Jonsson
Råsundavägen 24, 2 tr
169 67 SOLNA
Plusgiro 1 81 92-5

Tryck:
Daus Tryck & Media AB

ISSN Nr: 1402-2559

Annonspriser på begäran

Redaktören har ordet

Även om utvecklingen i den indonesiska övärlden sällan brukar uppmärksammas, skrev Svenska Dagbladet den 7 mars om Östtimor i en artikel om några av de nya stater som bildats under de senaste åren. Artikeln var således inte föranledd av något nytt som hänt i landet utan anledningen var att den följde efter en artikel om utsikterna för Sydsudan som enligt planerna ska bli världens senaste nya självständiga stat den 9 juli. Värt att nämna är också att Kunskapskanalen i sin serie "Världens megastäder" i februari hade ett program om Jakarta (14 miljoner invånare) som handlade om den stora utbredningen av denguefeber i staden. Sjukdomen sprids med myggor vars livsbetingelser förbättrats av att klimatförändringarna lett till att regnperioderna blivit längre. Att bekämpa sjukdomen är därför ingen lätt uppgift.

Det viktigaste som hänt i Östtimorfrågan på sistone är att FN:s säkerhetsråd den 24 februari enhälligt beslutade att förlänga mandatet för ytterligare ett år räknat från den 26 februari, då det föregående mandatet gick ut. Resolutionen uppmanade även Östtimor att häva straffriheten för allvarliga brott, men det är osäkert om det kommer att leda någon vart eftersom regeringen menar att det är viktigare att förhindra en återgång till instabilitet genom att bevilja straffrihet än att betona förebyggande åtgärder i syfte att skipa rättvisa. Inför mötet hade Östtimorkommittén undertecknat ett brev från Östtimors National Alliance for an International Tribunal riktat till säkerhetsrådet med krav på att straffriheten för dem som ledde och utförde brotten mot mänskligheten under Indonesiens ockupation 1975-1999 ska hävas.

Den tredje artikeln om Östtimor är en översikt av nuläget som karakteriseras av att inget särskilt nytt händer. Här kan du läsa om budgetbehandlingen, ledarnas besök på Kuba, elförsörjningen, oljeutvinning, medlemskap för Östtimor i ASEAN (Association of Southeast Asian Nations), rättsväsende och korruption.

Artikeln om Västpapua handlar om våld mot journalister, något som även förekommer i Moluckerna i sydöstra Indonesien. Att undersöka för maktthavarna obekväma frågor är farligt, vilket klart och tydligt framgår i de fall som beskrivs. Uppgifterna i artikeln gör att man inser att demokratin i Indonesien fortfarande brister på många punkter och att det kommer att ta tid att få den att fungera. Artikeln om Aceh är dock betydligt mera positiv, men den är endast en sammanfattning av en text av professorn i statsvetenskap Olle Törnquist om fred och demokratisering i området.

Slutligen har vi med två artiklar om Indonesien, varav den ena handlar om president Susilo Bambang Yudhoyonos maktmissbruk medan den andra beskriver en miljökatastrof. Presidenten uppges ha skyddat de viktigaste politiska partiernas korrupta ledare från att ställas inför rätta och använt statens säkerhetstjänst för att spionera på politiska rivaler. Det framkommer också att den ansvarige generalen för Santa Cruz-massakern i Dili den 12 november 1991 Sjafrie Samsuoddin 2010 nominerades av presidenten till vice försvarsminister. Miljökatastrofen på Java uppstod i samband med borrning efter naturgas, men efteråt uppstod tvister om vad det berodde på. Vissa av de drabbade har dock fått kompensation.

Gabriel Jonsson

Våld mot journalister i Papua och på Moluckerna

Att vara i Papua som oberoende utländsk journalist är nästan omöjligt, eftersom det är ovanligt att Indonesiens regering ger tillstånd. Det är nästan likadant om man ska åka till Moluckerna, trots att Indonesiens regering hävdar att landet är demokratiskt med pressfrihet. Om en undersökning är obekvämt för maktthavarna, kan det vara farligt för lokala journalister som arbetar med undersökande journalistik att göra sitt jobb.

Banjir Ambarita, journalist på tidningen "Bintang Papua", en lokal tidning i Jayapura, körde den 3 mars kl 01.00 lokal tid motorcykel hem. Trovärdiga källor berättade för Amnesty International att när han kom fram till Jayapuras rådhus körde två män på motorcykel mot honom och knivhögg honom i bröstet och magen. Trots knivhuggen och blödningarna lyckades han nå den närmaste polisstationen. Därifrån kunde de köra honom till

Marthen Indeys sjukhus, där han opererades. Den senaste nyheten därifrån är att han är på väg att bli frisk.

Banjir Ambarita har jobbat i Papua i fem år och skriver regelbundet i *VIVAnews* och *The Jakarta Globe*. Innan han attackerades hade han undersökt och skrivit om två påstådda våldtäktsfall mot tre civila personer, i vilka fyra polisofficerare var inblandade. En 15-årig flicka våldtogs och torterades. Det andra fallet gäller tre polisofficerare som tvingade en fängslad kvinna till oralsex under tre månader. Gärningsmännen fick mycket milda straff.

Även journalisten Ardiansyah Matra arbetade med undersökande journalistik och var anställd av Merauke TV, en lokal TV-kanal. Hans kropp hittades vid floden

Fortsättning på sidan 5

Kommittén undertecknar brev till FN:s säkerhetsråd

Östtimors National Alliance for an International Tribunal (ANTI) skrev i februari ett brev riktat till FN:s säkerhetsråd att de allvarliga brotten mot de mänskliga rättigheterna, som begicks under den indonesiska ockupationen 1975-1999, fortfarande kastar sin skugga över landet. Ockupationen krävde 180,000 människoliv. ANTI uppmanade säkerhetsrådet att vidtaga konkreta åtgärder för att häva straffriheten för dem som ledde och utförde brotten mot mänskligheten i Östtimor. De åtgärder som FN hittills vidtagit för att skipa rättvisa, däribland att upprätta en brottmålsenhet för att under söka brott begångna under 1999, har varit otillräckliga. Dessutom begicks 99 procent av övergreppen före 1999.

Besvikelse över rapport

ANTI uttrycker sin besvikelse över FN-chefens senaste rapport om UNMIT, eftersom den inte berör konsekvenserna av fortsatt straffrihet för de allvarliga brotten under ockupationen. Endast brotten som begicks 1999 omnämns och den lägger större vikt vid att Östtimors regering ska skipa rättvisa för de brott som begicks under krisen 2006. Principen att FN måste respektera medlemsstaternas suveränitet får inte bli en förevändning för att icke skipa rättvisa i de länder där brott mot mänskligheten har begåtts. Alla medlemsländer måste följa FN-stadgan och inte tillåta straffrihet för allvarliga brott. FN måste därför agera för att Indonesien, som inte samarbetar med de legala processerna, ska följa FN-stadgan.

Fortsatt straffrihet kommer negativt påverka stabiliteten och säkerheten i Östtimor samt underminera FN:s

ansträngningar att upprätta en rättsstat. De skyldiga till övergreppen fortsätter att begå övergrepp i Västpapua och på Ambon i Moluckerna. En del av ledarna i Östtimor underminerar den legala processen genom att betona vänskapliga relationer med Indonesien. Detta underminerar vägen till rättvisa och strider mot befolkningens önskemål.

Rekommendationer

Brevet avslutas med följande rekommendationer till säkerhetsrådet:

- Att diskutera expertkommissionens rekommendationer när det gäller att etablera en internationell brottmålsdomstol i de fall där inhemska domstolar ej klarar av sin uppgift
- Att utvidga brottmålsenhetens mandat så att den kan undersöka några av de allvarligaste massakrerna, däribland den i Santa Cruz 1991, och åtala de skyldiga
- Att bilda en delegation som uppmanar regeringarna i Östtimor och Indonesien att respektera de legala processer som FN inlett i syfte att ställa de skyldiga för brott mot mänskligheten 1975-1999 inför rätta
- Att ge brottmålsenheten mandat att stödja åtal mot de huvudpersoner som är ansvariga för allvarliga brott och brott mot mänskligheten under ockupationen.

Gabriel Jonsson

Fred och demokratisering i Aceh

Olle Törnquist, professor i statsvetenskap vid Oslos universitet, skrev 2010 "Dynamics of Peace and Democratisation The Aceh Lessons" (22 sidor) som ska publiceras i boken *Democratization*. När Yusuf Habibie tillträdde som president efter Suhartos fall 1998 bad han offentligt Acehs befolkning om ursäkt för den indonesiska militärens våld och områdets militära status hävdades. Kraven på att en folkomröstning skulle hållas om områdets status på samma sätt som i Östtimor tillmötesgicks ej. Efterträdaren Abdurrahman Wahid agerade efter tillträdet för att frågan skulle diskuteras mera öppet, men konflikten förvärrades redan följande år. Efter att ett avtal om eld upphör hade undertecknats 2002, bröt krig ut på nytt 2003. I och med den enorma förödelsen tsunamin skapade 2004 inleddes förhandlingar mellan Rörelsen för ett fritt Aceh (GAM) med säte i Stockholm och Indonesiens regering, som nu

leddes av president Susilo Bambang Yudhoyono. Förhandlingarna omfattade frågor som ekonomi, امنesti, säkerhet och demilitarisering.

I februari 2005 krävde GAM självständighet för Aceh. Indonesiens regering kunde dock bara acceptera fortsatt autonomi för området, vilket även var freds-mäklaren Martti Ahtisaaris uppfattning. Helsingfors-avtalet, som undertecknades i augusti 2005, innebar bland annat att lokala partier och oberoende kandidater kunde ställa upp i val. I oktober 2005 beslutades att GAM skulle omvandlas till ett demokratiskt parti, ett beslut som trots internt motstånd också kom att genomföras. Lokalval hölls 2006 och parlamentsval 2009. Den före detta soldaten i GAM Irwandi är nu guvernör i Aceh.

Gabriel Jonsson

Fortsättning från sidan 1

24 hus förstördes. Incidenterna berodde på lokala dispyter och var inget hot mot det nationella säkerhetsläget. Relationerna mellan Östtimor och Indonesien var goda. Vid toppmötet i december i Bali uttryckte Indonesien sin vilja att stödja Östtimors önskan om medlemskap i Association for Southeast Asian Nations (ASEAN) när man är ordförandeland under 2011. En bilateral fråga som återstår att lösa är gränsdragningen mellan enklaven Oecussi och det av Indonesien i övrigt kontrollerade Västtimor. De omtvistade områdena utgör omkring tre procent av den sammanlagda gränsen.

Ameerah Haq mötte regelbundet Ramos-Horta och Gusmão samt representanter för alla politiska partier. Enligt Ramos-Horta måste frågan om att skipa rättvisa när det gäller människorättsbrott sättas i relation till de speciella förhållandena i Östtimor och balansera mellan bestraffande respektive återställande åtgärder. Gusmão menar att instabilitet och våld inte bara beror på det svaga rättsväsendet utan också på bristen på social rättvisa. UNMIT ordnade i samarbete med inhemska politiker möten mellan politikerna och allmänheten om bland annat råvaruutvinning och FN:s millenniemål. UNMIT bistod den inhemska poliskåren i dess arbete. Utredningarna av 199 poliser inblandade i kriminella och disciplinära fall ledde till att 52 av dessa troligen kommer att åtalas. De tre soldater som är åtalade för mord av åtta poliser den 25 maj 2006 är fortfarande i tjänst och inga disciplinära åtgärder har vidtagits mot dem.

UNMIT mottog anklagelser om människorättsbrott begångna av 22 poliser och soldater. Fler disciplinära åtgärder vidtogs inom poliskåren, men behandlingen av begångna brott var långsam. Våld i hemmen var ett fortsatt problem. I januari 2010 hade nio fällande domar utfärdats mot de inblandade i våldsvågen 2006 medan 43 frikännanden hade gjorts (fyra fall lades ner). Brottmålsenheten inom UNMIT fortsatte att utreda allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna begångna

under 1999 i elva av tretton distrikt. I januari 2011 hade utredningarna av 184 av de 396 pågående fallen slutförts medan undersökningar pågår av 18 fall. För att påskynda arbetet utökade UNMIT antalet undersökningslag från fem till elva. Antalet inhemska domare, åklagare och försvarare ökade till 51 (tidigare antal ej angivet).

Framsteg rapporterades inom den socio-ekonomiska utvecklingen. Offentliga utgifter var drivkraften bakom den utvecklingen och förväntas fortsätta vara det under 2011. Enligt folkräkningen som gjordes under 2010 var befolkningstillväxten under åren 2000-2004 3,3 procent, men den sjönk därefter till 2,4 procent. Demografi- och hälsoundersökningen som utfördes 2009-2010 visade att spädbarnsdödligheten sjönk 60 per 1.000 levande födda barn till 45 mellan 2003 och 2010. Dödligheten före fem års ålder sjönk under samma period från 83 till 64 per 1.000 levande födda barn medan fertiliteten sjönk från 7,8 barn per kvinna till 5,7. Mödradödligheten var under rapportperioden 557 per 100.000 levande födda barn. Barnens hälsa var överlag dålig: 52 procent av barnen under fem var underviktiga och 53 procent var hämmade i växten. Regeringen gav livsmedelshjälp till 295.000 människor i utsatta områden. Arbetslösheten var fortsatt hög och andelen fattiga av befolkningen var 41 procent.

Förberedelser pågick för att Östtimor ska kunna ta över UNMIT:s uppgifter den dag mandatet upphör. UNMIT:s budget är för 1/7 2010-30/6 2011 206 miljoner dollar. Rapporten föreslår att FN-mandatet förlängs i ytterligare ett år i samma omfattning som under föregående år. Det sägs att Östtimors ekonomi har återhämtat sig remarkabelt efter krisen år 2006 samtidigt som fattigdomen har reducerats och indikatorerna för mänsklig utveckling har förbättrats. Utmaningen är nu att skapa uthållig tillväxt genom att befrämja utveckling av landsbygden och den privata sektorn samt skapa arbetstillfällen, i synnerhet för unga människor.

Gabriel Jonsson

Fortsättning från sidan 3

Gudang Arang nära staden Merauke den 30 juli 2010. Innan han rapporterades saknad var han mycket tystlåten några månader, eftersom han hade blivit hotad av soldater för att han hade skrivit om den illegala skogsavverkningen i området.

Enligt organisationen "Reportrar utan gränser" frikändes den 9 mars tre män som var inblandade i mordet

på Ridwan Salamun, kameraman på SUN TV. Han blev hackad till döds när han filmade konflikten mellan bybefolkningen i Tual, huvudort i ögruppen Aru i sydöstra Moluckerna, den 21 augusti 2010. Både lokala journalister samt "Reportrar utan gränser" har protesterat mot frikännandet och kräver att domstolen gör en ny rättegång.

Hendrik Amahorseja

Stöd människorna i Papua och Östtimor genom medlemskap i Föreningen ett Fritt Papua eller Östtimorkommittén.

Föreningarna sprider information om Papua respektive Östtimor och ländernas folk och kultur i Sverige och verkar för svenskt stöd

till dem.

Medlemsavgift 150 respektive 200 kronor.

Eller prenumerera på Merdeka & Östtimor-Information genom att sätta in 125 kr på plusgirokonto 181 92-5

Diverse om och från Östtimor

Om Du förväntar Dig att få läsa något dramatiskt eller sensationellt i en artikel om utvecklingen i Östtimor sedan föregående nummer av Merdeka & Östtimor-Information, så kommer Du att bli besviken.

Och det tolkar jag som tecken på att läget i landet alltmer stabiliseras och normaliseras. Förhållandena närmar sig dem i andra utvecklingsländer i syd.

Den kanske viktigaste händelsen är debatten i Östtimor och FN:s säkerhetsråd om FN-engagemanget i Östtimor och det följande beslutet. Om detta kan Du läsa på annat ställe i bulletinen.

I november 2010 lade regeringen fram sitt förslag till statsbudget för 2011. Omsättningen föreslås bli 1,3 miljarder dollar. Efter behandlingen i parlamentet i mitten av januari, som ledde till att partiet efter ändringar godkände förslaget, begärde president José Ramos-Horta i början av februari att appellationsdomstolen i Dili skulle avgöra om skapandet av särskilda fonder för infrastruktur och utveckling av humankapital i budgeten, i stället för genom särskilda lagar, och uttaget av 321 miljoner dollar utöver den uppskattade hållbara inkomsten (Estimated Sustainable Income) ur oljefonden är lagligt. Först efter att han fått svaret ville Ramos-Horta skriva under budgeten. Domstolen behövde bara fem dagar för att den 11 februari avge sitt 55-sidiga svar. Det innebar att den anser att budgeten är laglig, varför presidenten skrev under budgeten. Som i tidigare budgetar utgörs de förväntade intäkterna till absolut största delen av oljeintäkter. 2010 uppgick de till drygt 900 miljoner dollar. Den ideella organisationen (NGO) La'o Hamutuk (Vandra tillsammans), som tagit till sin uppgift att syna regeringens och internationella organs arbete i Östtimor, har framfört en rad synpunkter på budgeten. Den menar att utgifterna är för höga, beräkningarna av intäkterna grundar sig på felaktiga antaganden om höga oljepriser, satsningarna på jordbruk är för små och vill inte att ett nytt statligt oljebolag, PETRONATIL, startas innan lämpliga lagar för att reglera det, antagits samt föreslår att nyckelministerierna för hälsovård, utbildning, jordbruk och underhåll av infrastrukturen tillförs fler anställda.

President José Ramos-Horta besökte Kuba i början av december 2010. I detta sammanhang skrev Eva Bel-frage ett mycket kritiskt öppet brev till honom. Hon menar att besöket stöder en odemokratisk regim. Och att stödet är priset för Kubas utbildning av östtimoresiska studenter till läkare, just nu finns det 200 östtimoresiska läkarstudenter i Kuba, och Kubas läkare i Östtimor sedan 2004. Du ska veta både att Eva skrev brevet i sin egenskap av redaktör för den engelska/svenska delen av webbplatsen *Cuba Democracia y vida* och att hon är en av grundarna av Östtimorkommittén och under många år var dess ordförande. I slutet av februari 2011 var också premiärminister Xanana Gusmão på Kuba. Även han missade tillfället att kritisera Castrobrödernas

regim.

Ramos-Horta besökte i början av mars Palestina och Israel, men inte Gaza, bland annat diskuterades samarbete med Israel på flera områden.

Elförsörjningen i Östtimor är ett av infrastrukturproblemen. Den är ytterst bristfällig, bara de större städerna har elförsörjning och även den är bristfällig med begränsningar i tid och många avbrott. Så till exempel var det ett avbrott i Dili på nyårsdagen och ett i Becora den 2 januari. För två år sedan presenterades en plan för att bygga tre stora kraftverk och ett omfattande högspänningsnät för att täcka hela landet. Genomförandet har gått mycket dåligt, och ett italienskt bolag fick 2010 i uppdrag att övervaka projektet, vilket ledde till att kraftverkskontrakten flyttades från ett kinesiskt till ett indonesiskt bolag. Dett skrev i sin tur i januari på ett avtal med det finska bolaget Wärtsilä om att bygga de två kraftverken. Enligt regeringens uppgifter blir de två kraftverken 260 miljoner dollar dyrare än vad som tidigare angetts.

Den östtimoresiska regeringens dispyt med oljebolaget Woodside, om var gasen från fältet Greater Sunrise under havsbotten mellan Timor och Australien ska behandlas, har skärpts ytterligare. Woodside vill bygga en flytande anläggning vid fältet medan regeringen vill att bolaget bygger en rörledning till Östtimors sydkust och där bygga anläggningen. För övrigt finns det ett tredje alternativ, att bygga anläggningen vid Darwin på Australiens nordkust. Östtimor kommer att behöva intäkterna från Greater Sunrise i framtiden eftersom uttaget av olja och gas i de nu producerande fälten snart kommer att börja minska.

Ett medlemskap i ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) rycker allt närmare för Östtimor. Indonesien som för närvarande är ASEAN:s ordförandeland stöder det. Organisationen grundades 1967 och har nu tio medlemsländer: Brunei, Kambodja, Indonesien, Laos, Malaysien, Myanmar (Burma), Filippinerna, Singapore, Thailand och Vietnam.

Ytterligare två andra diskussionsämnen i Östtimor vill jag ta upp här, rättsväsendet och korruptionen.

Polis, åklagare, advokater, domstolar och fängelser samt lagar - alla har naturligtvis brister jämfört med dem i utvecklade länder. Den nationella polisen, som nu övertagit ansvaret från FN:s polis i största delen av landet, har fått mycket kritik. Poliserna anses inte vara tillräckligt etiska i sitt handlande. Det synes som om FN trots tio års arbete misslyckats med att forma en opartisk, effektiv poliskår. Domstolarna hinner inte med att behandla alla fall, högen av oavslutade mål växer. Det brister i utbildade domare, lokaler och andra resurser. Här är språket starkt bidragande, lagarna är skrivna på portugisiska och domstolar arbetar också på portugisiska.

Det är ganska klart att korruptionen på många plan, ända upp i regeringen, är omfattande. Till exempel har en domstol hos parlamentet begärt att det upphäver den parlamentariska immuniteten för vice premiärministern och ministern för sociala frågor José Luís Guterres, så att han kan ställas inför rätta för korruption. Parlamentet hänsköt frågan till ett utskott. Detta avslag dock domstolens begäran. Guterres gav sin fru ett mycket

välbetalt arbete hos den östtimoresiska FN-delegationen i New York, när han var dess chef. Veckotidningen *Tempo Semanal* rapporterar regelbundet om olika korruptionsfall, men hittills har så vitt jag vet knappast några fall avgjorts och ingen fällt. Men diskussionen är livlig, det tolkar jag positivt utan att känna till hur det är i andra utvecklingsländer.

Tommy Pollák

Presidentens maktmissbruk

De stora australiska tidningarna som *The Age*, *Sydney Morning Herald* och *The Australian* publicerade den 11 mars artiklar om den indonesiske presidentens maktmissbruk. Rubriken på första sidan i *The Age* var "Yudhoyono 'abused power'". Nyhetskällan för artiklarna är Wikileaks, som publicerar hemliga diplomatiska telegram från amerikanska ambassaden i Jakarta till Washington.

De diplomatiska telegram som tidningarna citerade säger bland annat att Indonesiens president Susilo Bambang Yudhoyono (SBY) personligen var inblandad för att förmå åklagare och domare att skydda de prominenta politiska partiernas korrupta ledare. Det sägs att i december 2004 gav SBY instruktioner till Heraman Supanji, då huvudåklagare för att avsluta undersökningen av korruptionsfallet Taufik Kiemas som är den förre detta presidenten Megawati Sukarnoputris man. Det sägs också att SBY använder statens säkerhetstjänst (Badan Intelijen Negara - BIN) för att spionera på politiska rivaler och ministrar i sin regering. *Sydney Morning Herald* skrev att presidentens fru gör sig förmögen genom politiska kontakter och att den före detta vice presidenten, Jusuf Kalla, delar ut mycket pengar för att få styra Golkarpartiet.

Det vore onaturligt om den indonesiska makthavaren inte protesterar emot och förnekar vad som står i de australiska tidningarna. Den indonesiska tidningen *Media Indonesia* skrev den 12 mars att det framförallt gäller att försvara presidentens ansikte inför de närmaste medarbetarna. Dessa är bland annat Daniel Sparringa i presidents speciella stab, Taiful Sembiring, minister för kommunikation och information, Marty Natalegawa, utrikesminister, Hatta Rajasa, ekonomiminister, amiral Agus Suharono, överbefälhavare, Djoko Suyanto, försvarsminister och inte minst Boediono, Indonesiens

vicepresident.

I sin dementi sade överbefälhavaren Agus Suhartono att presidenten inte använder statens säkerhetstjänst BIN för politiska syften som *The Age* har skrivit. Han tillägger att TNI:s säkerhetstjänst bara används för militära operationer.

På andra sidan, angående Jusuf Kalla, bekräftar han enligt *Tempo* den 11 mars 2011 att han delade ut mellan två och tre miljarder rupiah (mellan 200.000 och 300.000 kr) för att bli vald som partiets ordförande på Golkarpartiets kongress i Bali 2004. I de avslöjande nyheterna som publicerats i de australiska tidningarna nämns också att Sjafrie Samsuoddin inte fick visum för att komma in USA för att delta som president Susilo Bambang Yudhoyonos huvudrådgivare till G20-konferensen i Pittsburgh 2009.

Orsaken är anklagelserna riktade mot honom, eftersom han var general och kommandant för Indonesiens speciella arméenheter (Kopassus) som var stationerad i Östtimor. Han var direkt ansvarig för Santa Cruz-massakern den 12 november 1991, i vilken mer än 250 östtimoreser miste sina liv.

Hans påstående att han räddade västerländska journalister under massakern kan inte bekräftas av den amerikanska ambassaden i Dili.

Två månader efter konferensen i Pittsburgh 2009, d.v.s. i januari 2010, nominerades han till vice försvarsminister av SBY. Eftersom USA beklagade nyheterna om presidentens maktmissbruk kallades ambassadören i Jakarta, Scott Marciel, till utrikesministeriet. Ambassadören uttryckte sin djupa beklagan till president Yudhoyono och det indonesiska folket.

Hendrik Amahorseja

Indonesien—kortfakta

Yta	1 811 569 km ² , jordens 16:e land i storlek	javanesiska)
Befolkning	245 613 043 (uppskattning 2011), jordens 4:e land i storlek	Religion
Etnicitet	41% javaneser, 15% sundaneser, övriga okänd eller grupper under 4% (år 2000)	86,1% muslimer, 8,7% kristna, 1,8% hinduer, 3,4% övriga (år 2000)
Språk	Bahasa Indonesia (anpassad malaysiska), lokala dialekter (mest spridd är	Huvudstad
		Jakarta (9,121 miljoner invånare)
		Källa: The World Factbook, CIA, https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/id.htm

B

Porto betalt

Avsändare:
Östtimorkommittén
c/o Pollak
Wiboms väg 12
171 60 SOLNA

Kom ihåg att anmäla adressändring.

Lusi lera—en miljökatastrof

Lusi är förkortningen av Lumpur Sidoarjo som betyder Sidoarjo's vulkaniska lera. Sidoarjo är ett administrativt område på ungefär 634 km² som bebos av omkring 1,7 miljoner invånare. Området ligger på östra delen av Java söder om hamnstaden Surabaya. Ibland kallas Lusi för Lumpur Lapindo, eftersom företaget som är orsaken till olyckan heter PT Lapindo Brantas.

Katastrof

I letandet efter naturgas borrade PT Lapindo Brantas i den del av Sidoarjo som heter Kedungbendo. Den 26 maj 2006 inträffade en miljökatastrof. Det var nämligen inte gas som kom ut ur jorden, utan det sprutade ut 1,7 miljoner kubikfot vulkanlera varje dag.

Leran spred sig mycket snabbt och närmade sig bostäder och jordbruksområden. Till slut måste tiotusentals av områdets invånare tvångsevakueras från sina hem till säkra platser i väntan på att borrhålet skulle tätas till. Trots alla försök, båda på vetenskaplig och icke-vetenskaplig väg att stoppa leran har det hittills misslyckats. Och naturligtvis kan den evakuerade befolkningen inte återvända till sina hem för att bruka jorden och utföra andra sysslor, eftersom allting nu ligger begravt under vulkanlera.

Mänskliga faktorer

Enligt de flesta utländska och inhemska geologiska experter var det mänskliga faktorer, i klartext ovarsamhet, som orsakade katastrofen. Bland annat skulle man ha haft tunga järnplattor på marken omkring borrhålet för att eventuellt snabbt kunna förhindra en sådan katastrof.

Företaget dementerar kategoriskt denna uppgift. Deras huvudargument är att två veckor innan katastrofen inträffade ägde det rum ett vulkanutbrott ungefär 280 kilometer från katastrofplatsen och att det hade

påverkat den geologiska situationen i området.

PT Lapindo Brantas

PT Lapindo Brantas är ett företag i ett konglomerat som ägs av Aburizal Bakrie, en mäktig man inom både landets ekonomi och politik. Enligt veckotidningen *Forbes*, december 2009, är han en av de 40 rikaste männen i Indonesien. Det uppskattas att hans förmögenhet uppgår till 2,5 miljarder dollar.

Han var välfärdsminister i Susilo Bambang Yudhoyonos regering 2004 – 2009 och är nu ordförande i Golkar. Under diktatorn Suhartos regeringstid från 11 mars 1966 till 15 maj 1998 var Golkar regeringsparti. Aburizal Bakrie har samma ståndpunkt som sitt företag: han dementerar kategoriskt att det var mänskliga faktorer som orsakade katastrofen. Han skyller på vulkanutbrottet 280 km från borrhålets plats – det var med andra ord "force majeure". Enligt Indonesiens nyhetsbyrå Antara den 30 mars 2010 vägrade domstolen i provinshuvudstaden Surabaya att behandla klagomål från de katastrofdrabbade invånarna.

Kompensation till katastrofoffer

Några av de katastrofdrabbade invånarna har fått kompensation i form av nya hus och pengar men tiotusentals har inte fått det. Aburizal Bakries företag vägrar att betala kompensation till dem, trots att Indonesiens president har utfärdat dekret för att reglera det.

Det finns några filmreportage om katastrofen som Du kan se på bland annat:

- <http://www.youtube.com/watch?v=EVtmQb0aPW0&feature=related>
- http://www.youtube.com/watch?v=H0USZ0nX3Pk&feature=player_embedded

Hendrik Amahorseja